

Pozdravljeni, 7.a!

Upam, da ste lepo preživeli počitnice!

Prihaja nova naloga, ta ne bo iz likovnega področja risanja ampak kiparjenja.

Torej, eksperimentirajte, oblikujte in uživajte. 😊

Preberite snov, večina pojmov že poznate, nekatere boste pa spoznali.

Predmetni in Nepredmetni kip

Kip=plastika=skulptura

Kip nastaja v konkretnem stiku roke z materialom z njegovo gmoto in prostorskostjo, ki jo oblikuje roka. Kip lahko vidimo in otipamo, saj kipar oblikuje telesa iz trdnih snovi.

Kipar Jakov Brdar v svojem kiparskem ateljeju

Vir: <https://otroski.rtvsllo.si/bansi/prispevek/2643>

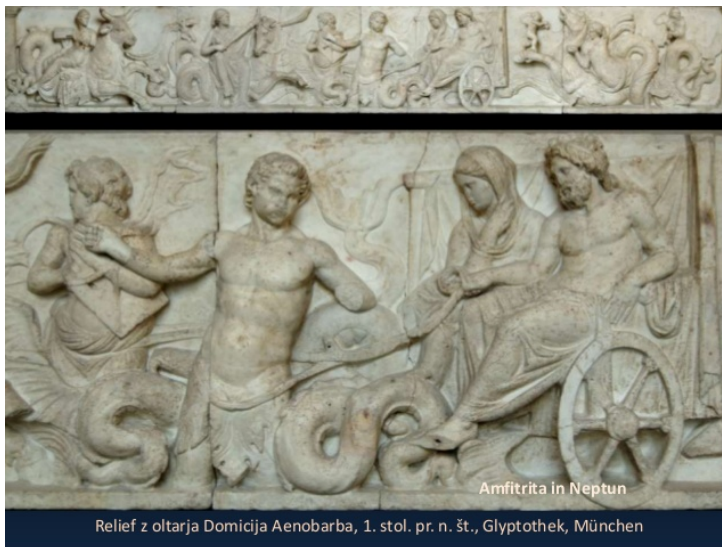
Kiparstvo razlikuje dve osnovni zvrsti: reliefno (2D) in oblo plastiko (3D).

Relief je lahko sklesana, modelirana ali ulita plošča z bolj ali manj **izstopajočimi** oblimi deli, ki se iz plošče dvigajo; je na primer vsak kovanec ali medalja. Ta kiparska zvrst je bolj sorodna sliki.

Slovenski kovanec 1 cent, štoklja

<http://www.evro.si/o-evru/slovenski-kovanci/>

Kamniti relief z oltarja Domicija Aenobarba, 1. stol. pr. n. št.

Vir: <https://www.slideshare.net/Mamapanduri/rimska-umetnost-ii-kiparstvo>

Tina, relief, portret v glini

Vir: https://blog.odpikedoslike.com/wp-content/uploads/2014/05/DSC_01311.jpg

Obla (polna) plastika nastaja iz **polne telesnosti** (volumna) in učinkuje na pogled z vseh strani.

Da bi jo doživeli jo moramo obhoditi in ogledati iz vseh strani. Zato tako oblikovano **podobo v celoti** imenujemo **obhodni kip ali prostostoječi kip** - (prosto stoji, obdelan z vseh strani).

Mirko Bratuša, M832010, keramika 2010, 80x80x60

Vir:<http://www.galerija-robin.si/gal/index.php/icons/mirko-bratusa>

France Rotar, Jedro, Forma viva 1970

Vir:<https://www.kamra.si/mm-elementi/item/yves-trudeau-brez-naslova-forma-viva-2130.html>

Glede na namen, kraj postavitve ali velikost ločimo različne **zvrsti plastike**: mala plastika, velika plastika, arhitekturna plastika in mobilna plastika.

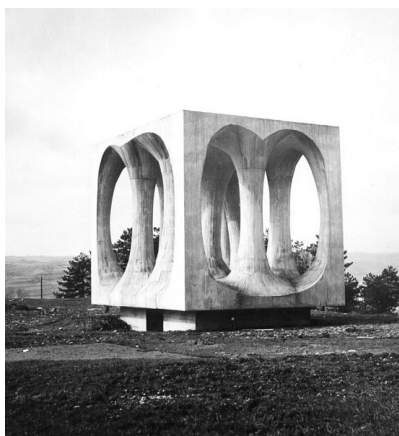
Mala plastika - so manjši kipi, ki se nahajajo v notranjih prostorih.

Mirko Bratuša, Kocka, bron, 10 x 20

Vir: <http://www.galerija-robin.si/gal/index.php/icons/mirko-bratusa>

Velika plastika - označuje velika kiparska dela, ki jih najdemo postavljene v zunanjem, odprtem prostoru (trgi, parki, ulice ...)

Janez Lenassi, Spomenik NOB v Ilirski Bistrici, kamen

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2341/index5.html>

Arhitekturna plastika je vezana na stavbo, le- ta krasi stavbe in njene dele.

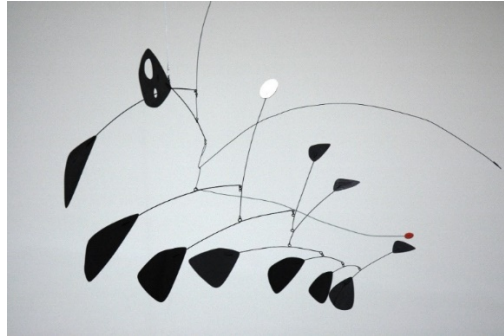

Kariatide na Erehtejonu, Atene, 421-407 pr. n. št.

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Stavbna_plastika

Mobilna plastika (giblivi kipi)- to so kipi iz lahkih materialov, sestavljeni iz ploščin žic, ki so povezani med seboj.

Kipi so zelo zračni in lahkotni, saj jih lahko premakne že samo valovanje zraka.

Aleksander Calder, Antena z rdečimi in modrimi pikami, 1960, aluminij in jeklene žice

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2851/index3.html>

KOMPOZICIJA

Vsak kip pa mora biti **stojen** oziroma mora imeti neko kompozicijo. Beseda kompozicija izhaja iz latinske besede, pomeni zgradba, sestava. Podobno, kot pri sliki in risbi morata biti navidezna teža na levi in desni strani od središčnice (**namišljene osi, ki deli kip na dva dela: levi in desni del**) **uravnoteženi**.

Kompozicija kipa je lahko:

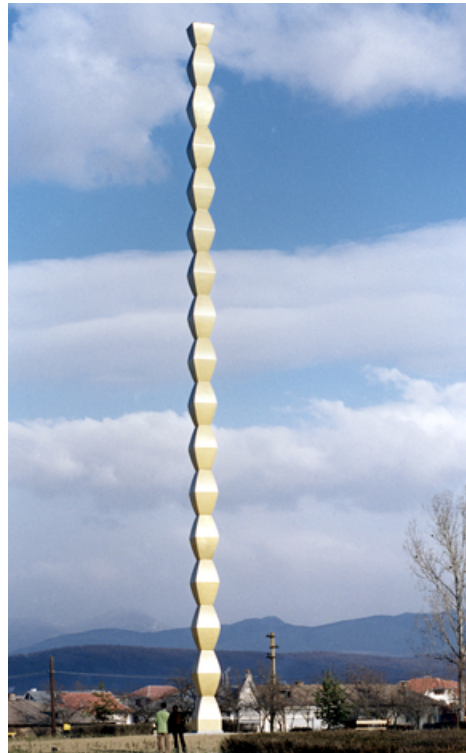
Simetrična kompozicija:

Je statična, nerazgibana, saj so oblike enakomerno razporejene glede na simetralo. Deluje umirjeno.

Alberto Giacometti: Benečanka IV, 1956
jeklo

Vir: fotografija iz učbenika

Constantin Brancusi, Neskončni steber, 1937, železo in

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum9/2417/index4.html>

Asimetrična kompozicija (nesimetrična):

Oblike so razporejene neenakomerno glede na simetralo.
Postavitev je bolj razgibana ali dinamična.

Jose de Creeft: Oblak, 1939, kamen

Vir: fotografija iz učbenika

Anthony Carro, DreamCity, 1996, zarjavelo jeklo

<https://eucbeniki.sio.si/lum9/2417/index1.html>

KIPARSKI MATERIALI

Kiparji lahko kompozicijo kipa ustvarjajo z različnimi kiparskimi tehnikami, ki pa so odvisne od kiparskega materiala, s katerimi kiparji ustvarjajo. Kipi so tako lahko izdelani iz trdih, trdnih, mehkih in tekočih materialov.

Trde materiale (les, kamen..) klešemo, žagamo in razimo z orodjem, s katerim odstranjujemo, odvezemamo material.

Dragica Čadež, Palček, 1995, patiniran, **žagan les**

Vir: http://www.ugm.si/trgovina/izdelek/?tx_news_pi1%5Bnews%5D=1187&tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=5e9f106fdda150ac6f9a2af72b082f50

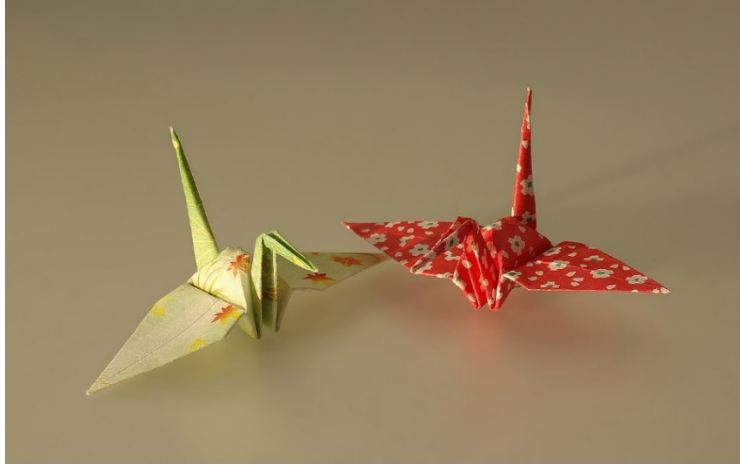
Trden materiale lahko zvijamo, režemo, upogibamo, lepimo, luknjamo, gubamo, itd. Trdni materiali so žica, pločevina, papir, lepenka, itd.

Li Hongbo, leto 2014, **papirnati** umetniški čudeži po kitajsko.

Vir:<https://eucbeniki.sio.si/lum/3382/index4.html>

Pregibanje papirja v origamije je po vsej verjetnosti **najstarejši način kiparjenja v tem materialu.**

Origami, Žerjava iz **papirja**

Vir:https://sl.wikipedia.org/wiki/Origami#/media/Slika:%E6%8A%98%E9%B6%B4_WUXGA.jpg

Mehke materiale gnetemo, režemo, dodajamo, odvzemamo, itd. Ti materiali so glina, plastelin, testo, papirna kaša, itd.

Figura iz **gline**

Vir:<https://eucbeniki.sio.si/lum8/2851/index6.html>

Tekoče materiale vlivamo v kalupe, ki so narejeni iz gline, plastelina ali plastike. Ti materiali so vosek, mavec, plastične mase, kovine, itd.

Model jabolka v mavcu

Vir:https://sl.wikipedia.org/wiki/Precizizisko_litje

Dale Chihuly, 2006, (pihano steklo)

Vir:<https://sl.wikipedia.org/wiki/Kiparstvo>

Za oblikovanje kipov lahko uporabimo **naravne in umetne materiale** (slama, plodovi, mah, odpadna embalaža, itd.) Takim kipom, ki so sestavljeni iz več materialov, pravimo **montažni kipi**.

Miha Artnak, leto 2011, Lovka na lovce,
Bruselj, kip iz plastičnih odpadkov

Vir:<https://eucbeniki.sio.si/lum/3382/index5.html>

Motivi v kiparstvu

Kiparski motivi so zelo različni: *figura, portret, avtoportret, skupina figur, glava, torzo, konjeniški kip, rastlinski in živalski motiv, abstraktna plastika in drugo.*

Glede na upodobljen motiv, skulpture delimo na :

PREDMETNI IN NEPREDMETNI KIP- (NEFIGURALNI KIP)

Kadar kip **predstavlja podobo resničnega sveta**, kot so to figure, predmeti, rastlinske, živalske oblike ..., je to **predmetni kip**.

Predmetni kipi, ki upodabljajo ljudi, imenujemo figure. Le – te so lahko toge ali razgibane.

Toga figura:

Sumerska ženska častilka, 2750–2600 pr. n. št.

Razgibane figure:

Laokoontova skupina, marmor

Vir: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kiparstvo>

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2341/index3.html>

Nepredmetni kip pa je upodobitev iz umetnikovega notranjega sveta. Ti kipi predstavljajo predmete ali stvari, **ki ne posnemajo oblik resničnega sveta**. Ne predstavljajo predmetnega sveta, predstavljajo pa likovne odnose. S temi odnosi umetniki izražajo svoja najgloblja čustva.

Nepredmetnemu kiparstvu pravimo tudi **ABSTRAKTNO KIPARSTVO**.

Poenostavljanje imenujemo s tujko abstrahiranje.
(abstrahere (lat.) = vzeti stran)

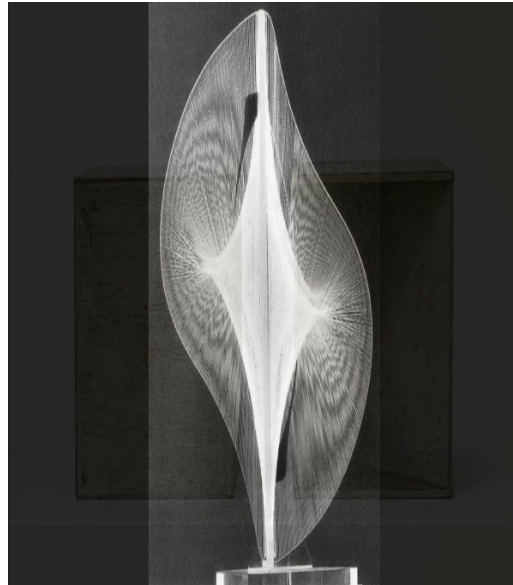
Abstraktni kip pušča gledalcu več prostora za njegov osebni pogled.

V slovensko kiparstvo je vnesel nove pristope kipar Jakob Savinšek. Kipi so upodobljeni poenostavljeno, detajli so opuščeni.

Jakob Savinšek, 1961, kamen, Gaubüttelbronn

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum9/2417/index3.html>

Naum Gabo, »Linija št.2«

Vir: <https://www.pinterest.com/pin/178525572698803456/>

NEFIGURALNO KIPARSTVO - svobodne, geometrijske oblike, ki ne spominjajo na nič določenega

Kip lahko oblikujemo z **geometrijskimi oblikami** (valj, kocka, krogla, ..) ali **negeometrijskimi svobodnimi oblikami**.

Primer geometrijskih oblik:

Janez Lenassi, kamen

Vir: https://www.si21.com/Dogodki/Janez_Lenassi_1927__2008_razstava_Kipi/z

Primer svobodnih oblik:

Boštjan Kavčič, kamen

Vir: <http://www.bostjankavcic.com/kronologija>

Navodila za delo:

Oblikovali boste **nepredmetni** obhodni kip v razgibani - **asimetrični kompoziciji**. Eksperimentirajte lahko z različnimi vrstami papirja, kar imate doma (pisarniški, časopisni papir, šelešamer, kolažni papir, razni kartoni ali iz kakšnega drugega odpadnega papirja ...).

Vaš kip bo **predstavljal eno čustvo** (veselje, žalost, navdušenje, jezo itd.), zato bodite pozorni kakšne oblike boste **oblikovali** iz papirja (npr. žalost- uporabite bolj mehke, oglate oblike; jeza- ostre, trde, nazobčane oblike).

Preden začnete z delom, si zamislite kakšne **barve** predstavlja čustvo, ki ste si ga izbrali. Kajti oblike boste porisali, poslikali ali prelepili s koščki papirja v tej barvi, ki ste si jo zamislili.

Kip mora **trdno stati** na podlagi (stojnost), obdelan mora biti **z vseh strani**.

Kip oblikujte od celote k detajlom. Premišljeno razporejajte kiparske oblike , da dosežete **celoto, uravnoteženost kipa**. Dobro pritrdite oblike (lepilo, lepilni trak,...).

Predlagam, da najprej napravite skico kipa, preden se lotite oblikovanja.

Likovna naloga: Oblikovanje obhodnega , prostostoječega, **NEPREDMETNEGA** KIPA iz papirja

Likovni motiv: » Čustvo«

Likovna tehnika: Oblikovanje iz papirja

Da bo likovni izdelek zanimiv, je potrebno upoštevati določene kriterije:

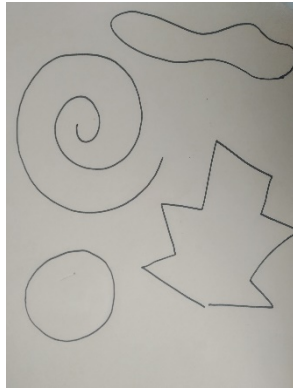
- izvirna, domiselna upodobitev čustva,
- nepredmetni, obhodni kip,
- razgibana (asimetrična) kompozicija,
- tehnika izvedena dosledno in kompleksno- različne načini oblikovanja papirja, oblik, dobro pritrjen material,
- stojnost,
- celostno dokončan izdelek.

Okvirno število šolskih ur: 3

Za lažje razumevanje sem vam postopek demonstrirala spodaj. Želim, da bo to **vaše unikatno delo** , zato eksperimentirajte in uživajte.

Material, katerega boste uporabili: različne vrste papirja, kartona, lepilo, lepilni trak, škarje, flomastre, če imate doma lahko tudi tempera barve.

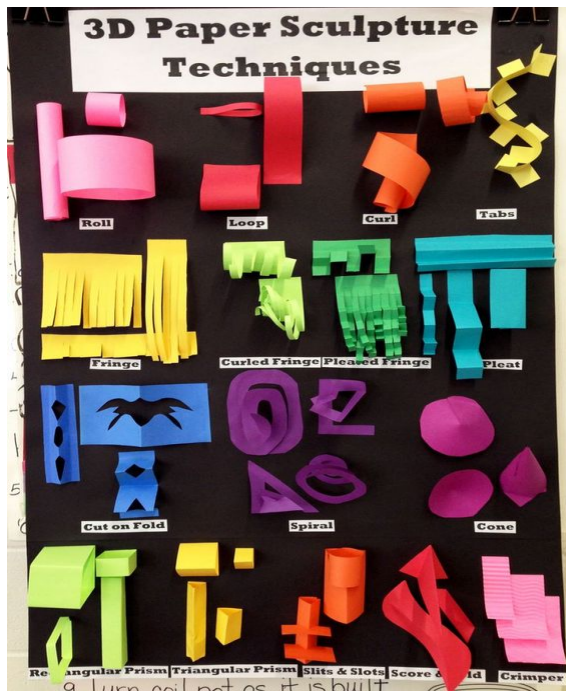

Ko ste se odločili, kakšno čustvo bo predstavljal vaš kip, si na papir narišete take oblike, ki bi ustrezale izbranemu čustvu.

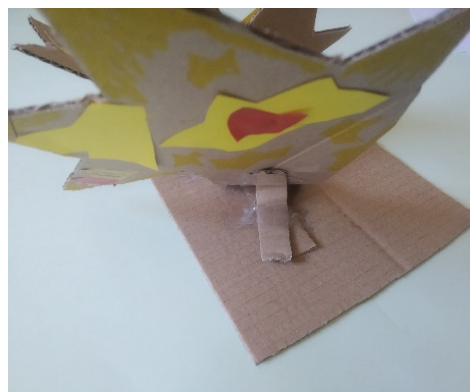
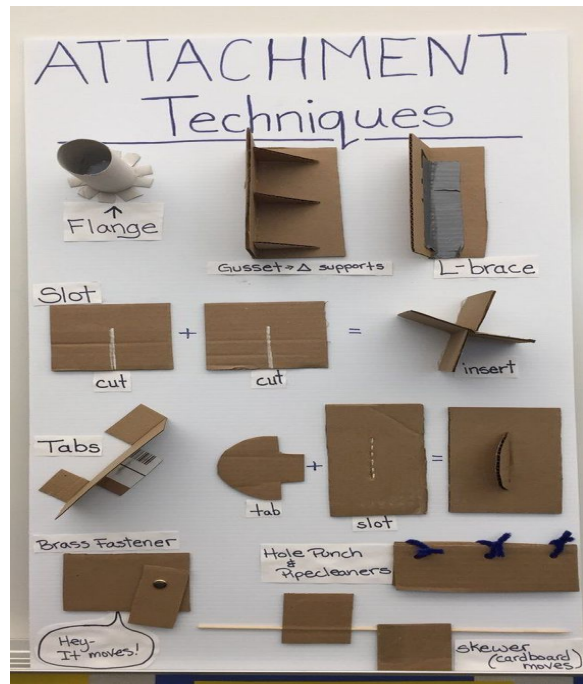
Podlago na katero boste pritrčili vaš kip mora biti trša.

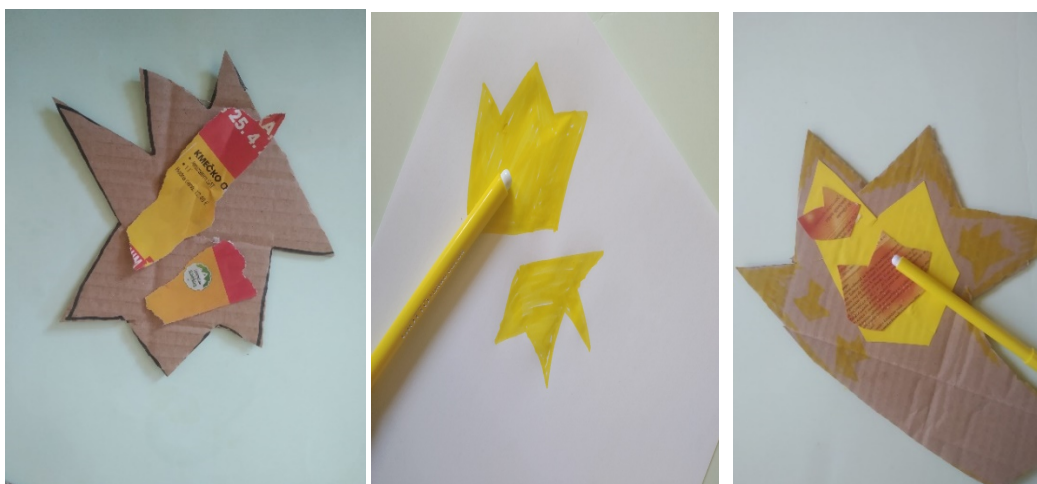

Vir 1 slika: <https://www.pinterest.com/pin/99008891791558458/>

Vir 2 slika: <https://www.pinterest.com/pin/494059021619678706/>

Vrste načinov oblikovanja in združevanja papirja.

Ko izrežete oblike jih lahko porišete, poslikate ali prelepitate s koščki odpadnega ali kolažnega papirja (ni potrebe, da porišete celotno obliko). Uporabite barvo, ki ste si jo zamislili, da ustreza vašemu izbranemu čustvu.

Vir: Katja Rutar, »Navdušenje«, nepredmetni, obhodni kip, različne vrste papirja, karton

Podlago lahko porišete ali pobarvate. Material dobro pritrdite (ni pomembno, če se lepilni trak vidi). Pazite, da je kip razgiban, a uravnotežen ter obdelan z vseh strani. Ko boste poslali fotografije izdelka napišite, katero čustvo predstavlja.

Bodite pogumni- EKSPERIMENTIRAJTE IN UŽIVAJTE!

Pomladni pozdrav od učiteljice Katje.

VIRI: - <https://core.ac.uk/download/pdf/67543383.pdf>

-Tonka T. (2003). Likovno izražanje. Učbenik za likovno vzgojo v 7. razredu devetletne osnovne šole. Ljubljana : Debor

Vir fotografij: splete strani, osebni arhiv